BİRİNCİ Hareket Ordusu

Alemdar hâdisesi

Yazan: *SALÂHADDİN GÜNGÖR*

Alemdar mutlaka imdada geleceklerini umuyordu

Nihayet yanına biraz cephane ve silâh alarak mahzene indi, harem halkı da ağlaşarak kendisini takib ettiler

— 15 —

Rumeliden gelen sipahlar zaten İstanbulun acemisi idiler. Şehrin girdisini çıktısını bilmedikleri gibi olup bitenlerden de pek haberleri yoktu. Her biri bir yer bulup başlarını sokmuş, geçimlerini yoluna koymuşlardı. İşin öteyanı onları alâkadar etmiyordu.

Vakıâ aralarında «gayret kuşağını kuşanmış» bazı kimseler, silâh seslerini ve davul gürültülerini duyunca işkillenmiş, paşalarının başına bir felâket gelmek üzere bulunduğunu sezinleyerek, şuraya buraya koşuşmağa başlamışlardı.

Fakat tekbaşlarına kime söz geçirebilir ve on binlerce asinin mukavemetini kırıp Sarayı Asafiye nasıl yaklaşabilirlerdi? Esasen sipah ve kırcalı askeri, hiç bir noktada toplu bir halde değillerdi. Yeniçerilerin tertibatı cümlesinden olarak öteye beriye serpiştirilmişlerdi. Kendilerine, bir yol gösteren bulunsaydı, belki bu müteferrik kuvvetleri bir araya toplamak mümkün olurdu. Fakat hiç bir taraftan böyle bir teşebbüs vukua gelmedi. Kırcalı askerlerinin bir kısmı şaşkınlıktan asilere iltihak ettiler. İçlerinde korkularından şuraya buraya saklananlar oldu. Paşalarına bağlılıklarını açıkça izhar edenler de yakalanıp tahtelhıfız memleketlerine gönderilmek üzere, kışlalara hapsedilmiş, ortalıkta kırcalı askeri görünmez olmuştu.

Şehir halkının, her hangi bir müdahalesi ihtimaline karşı da ayrıca tertibat alındı. Yangın devam ederken münadiler sokaklarda:

— Kimse yerinden kımıldamasın. Bu sizin bildiğiniz yangın değildür! diye bağırıyor, merakını yenemiyerek dışarı çıkanları kullukçu neferatı, zorla evlerine gönderiyorlardı.

«İhtilâl (âmme) den ol derece gizli tutuldu ki, şehir sekenesinden pek çok kimseler, ancak güneş doğduktan sonra, maslahatın farkına» varabildiler.

Yangın, artık bütün Babıali binalarını sarmıştı. Nallı mesçidden, Tomruk dairesine giden yolu, eli tüfekli, beli hançerli binlerce yeniçeri neferatı kesmiş, bir taraftan öbür tarafa kuş uçurmuyorlardı. Nallı mesçidin etrafındaki evler daha evvelden boşaltılmış, sokak başları asilerin elebaşıları tarafından tutulmuştu.

Sadrıâzam konağı iki kısımdan mürekkebdi. Biri Haremi Asafî, öteki de mutfakları, sekban koğuşlarını, ahır ve süvari kışlalarını ihtiva eden kısım... Şimdi ateş, yavaş yavaş haremin bu kısmına doğru kol atmağa başlamıştı.

Tabılbazlar, kollarının son takatini sarfederek, davulları gümbürdetiyor ve arada bir faaliyetlerine fasıla vererek etrafa kulak veriyorlardı.

Başta Alemdar olmak üzere, haremde henüz hiç kimse, kurtuluştan ümidini kesmemişti.

Alemdar, bilhassa donanmanın harekete geçmesini bekleyor, Selimiye kışlasında ve Levend çiftliğindeki Rumeli efradının hâdiseyi haber alarak imdadına koşacaklarını umuyordu.

Fakat Selimiye kışlası hem çok uzakta idi, hem de arada, koca bir deniz vardı. Vakıâ, Selimiye topçuları, karşı yakadan yangını görmüşlerdi. Fakat nedense kendilerini top başından ayırıp yangın yerine gönderen olmamıştı.

Donanmada da bu gece garib bir hareketsizlik vardı. Sanki, bu bir yangın değil de, şehri ışıklara boğmak için yapılmış bir şehrâyindi.

Hani o, çalımlı çalımlı caddelerde dolaşan humbereci ve cebeciler, hani o paşanın küçük bir emrini yerine getirmek için «cânü ser» feda eden levendler?.. Hepsine birden bu gece böyle ne olmuştu... Alemdar da işte asıl buna şaşıyordu:

— Benim bunca askerim varken elleri kolları bağlu mu kalacağım?..

Maamafih, Alemdar, kendi kendini arada bir telleliye gayret ediyor ve mutlaka bir yerden, beklenmedik bir yardım geleceği hulyasile avunuyordu.

Ateşin yaklaşmakta olduğunu gören bölükbaşılar, Alemdarın etrafını aldılar:

— Böyle yangunda yanmaktan veyahud yeniçerilere teslim olmaktan ise, bize izin ver... Gidelim, diyorlardı, hâs ahırdaki atlara binüp meydanda yalın kalıç hazır duralım... Birkaç kişimiz fedailik edüp kapıları açsın! Yeniçerilere sıkı ateş çalup geri püskürttükten sonra, herçibadâbad üzerlerine salalım... Eskiyayı yarup geçmek mümkün olursa haricdeki kuvvetlerle birleşiriz, yoksa merdane ölürüz!..

Fakat Alemdar razı olmuyordu:

— Sabredelim... Elbette bir imdad eden bulunur. O vaktedek siperden cenk edüp dayanırız!..

Bir an için dahi zihninden geçirmediği tek şey varsa, o da teslim olmaktı. Sekbanları ve sarayında kalan kırcalı askerlerile, en az birkaç saat için dayanabilirdi. O vakte kadar eğer hiç bir taraftan imdad yetişmezse...

Alemdar, bu son ihtimali de düşünmemiş değildi. Fakat, şimdilik bu kararından kimseyi haberdar etmiyordu. Biraz sonra, yanına bir miktar cepane ve silâh alarak mahzene inen merdivenin sahanlıklarında göründü. Bu sahanlığın altında, Vezir hazinesi olarak kullanılan birbirine geçme taş odalar vardı. Bu odalardan birine girdi. Harem halkı da sessizce ağlaşarak efendilerini takib ettiler.

(Arkası var)

Köse Musa Paşanın kabri İzmirde

İzmir Şehir Meclisi Daimî Encümen azasından Muzaffer Özgen imzasile bir mektub aldım. Alemdar tefrikasını alâka ile okuduğundan bahisle hakkımızda teveccühkâr bir lisan kulanan sayın okuyucumuz, mektubuna, tefrikada adı geçen Sadaret kaymakamı Köse Musa Paşanın İzmirde Sarmısaklı mezarlığında ele geçen mezar taşının yukarıda gördüğünüz resmini de terfik etmiş. Mezar taşının üzerinde şu ibare vardır: «Sabıka rikâbı hümayun kaymakamı merhum ve mağfur elmuhtacı ilâ rabbihilgafur Esseyyid Musa Paşa Hazretlerinin ruhu için... Sene 1223»

Muzaffer Özgen, bu mezar taşının Köse Musa Paşaya aidiyeti çok muhtemel olduğunu kaydederek, o devre aid tarihî kıyafetlerin tesbiti cihetinden faydalı olacağı mülâhazasile taşın İzmir müzesine nakledildiğini haber veriyor.

Yalnız bir nokta kariimizi tereddüde düşürmektedir: Köse Musa Paşa, İzmire sürgün ve bir müddet sonra da, orada idam edilmişse de, kabrinin içinden çıkarılan cesedi, başsız olması lâzım gelirken, kafatası mezarının içinde bulunmuştur.

Kariimiz soruyor: «Acaba, Köse Musa Paşa, İzmirde idam edildikten sonra, kellesi, İstanbula gönderilmemiş midir? Eğer gönderilmişse, bu kafatasının bir başkasına aid olması da akla gelebilir!»

Ben, şahsan karıştırdığım tarih kitablarında Köse Musa Paşanın İzmirde idam edildikten sonra, kellesinin İstanbula getirilip emsali gibi «senki ibret» te teşhir edildiğine dair bir kayda rastlayamadım. Binaenaleyh aksi zuhur edinceye kadar, İzmir müzesinde bulunan mezar taşının Köse Musa Paşaya aid olduğunu kabul etmek doğru olur kanaatindeyim.

Kariimize, ihtiyar ettiği zahmet ve gösterdiği alâkadan dolayı teşekkür ederim. — S. G.

Doğru değil mi?

Yaş ve kuru sebzelerle yemişlere dair

İstanbuldaki Fiat Murakabe komisyonu bürosu peynir ve et işinde enerjik davrandığı için pekâlâ muvaffak oldu. Hiç bir bakkalda narhtan fazla fiatla peynir satılmıyor, hiç bir kasabdan büronun tayin ettiği miktardan pahalıya et alan yok. Çünkü aksi harekete cür'et edenler derhal mahkemeye verilerek lâyık oldukları cezaya çarpılıyorlar.

Yaş ve kuru sebzelerle yemiş de muhakkak ki et ve peynir kadar halkın esaslı gıdasını teşkil eden maddelerdir ve itiraf etmeli ki yaş ve kuru sebzelerle yemişlerin fiatları bugün normalin çok fevkindedir.

Fiatlardaki bu dalgalanma ekseriya sermaye ve nakliye ücretlerinin artmasından ziyade günün vaziyetine tâbi olmaktadır. Binaenaleyh Fiat Murakabe komisyonunun İstanbul bürosunun kuru ve yaş sebze ile yemiş meselesini de tıpkı peynir ve et gibi esaslı şekilde ele alarak onları satan esnaf hakkında da muayyen bir kâr nispeti tespit etmesi vatandaşları, satıcıların kesesini doldurmak uğruna nahak yere zarar görmekten kurtaracaktır, diyoruz.

Doğru değil mi?

IKTISAD

Almanyaya yapılacak ihracat

Almanya ile aramızdaki hususî ticaret anlaşması mucibince Almanyaya yapılacak tuzlu ve taze balık, peynir, keten elyafı ve yonca tohumu ihracatı için Ticaret Vekâletinden emir gelmiştir. İhracat tacirleri bu maddeleri aralarında tevzi edecek ve bundan sonra ihracat yapılacaktır. Tevziatta 1938 - 39 ve 40 seneleri zarfında bu firmaların Almanyaya yaptıkları ihracat miktarı esas tutulacaktır.

Gümrük varidatı

İstanbul gümrüklerinin ikincikânunda varidatı 2.800.000 lira olmuştur. Şubatta gelir 2.900.000 liraya çıkmıştır. Mart ayında ise 2.350.000 liralık varidat temin olunmuştur. Bu ayın ilk haftasında varidatta bir artma görülmektedir. Bu bir haftada İstanbul gümrükleri geliri 640,000 liradır.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizde 1,200,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bunun bir milyon liralık kısmını İngiltereye satılmış olan tiftik partisi tutmaktadır. Bundan maada ehemmiyetli miktarda erik pestili ihrac olunmuştur.

İthalât ve ihracat ofisinde

Yeni İthalât ve İhracat Ofisi umum müdürü Ahmed Cemil dün Mıntaka Ticaret müdürlüğünde ofis teşkilâtının hazırlıklarile meşgul olmuştur. Ofis kadrosu tekemmül etmektedir. İkinci umum müdür muavinliğine eski ticaret ataşelerinden Amerikan Koleji muallimlerinden Muzaffer tayin olunmuştur. Ofisin ithalât kısmı müdürlüğüne Alpullu Şeker fabrikası ikinci müdürü Haydar Mehmed tayin olunmuştur.

Altın fiatları

Altın fiatlarında dün hafif tenezzül görülmüştür. Bir Reşadiye altını 2535 ve külçe altının gramı 338 kuruştan muamele görmüştür.

İzmir limanından yapılan ihracat

İzmir (Hususî) — Mart ayında limanımızdan 17,416,727 kilo ağırlığında 5,908,417 liralık ihracat yapılmıştır. Geçen yılın ihracatı 4 milyon 353,992 liralık ve 28,254,043 kilo idi.

941 ikincikânununda 123,326 lira kıymetinde 137,231 kiloluk, şubatında da 263,271 lira kıymetinde 2 milyon 676,142 kilo sıkletinde ihracat yapıldığı tespit edilmiştir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Karagümrük cinayeti

Sandalyeci Sadeddinin muhakemesine dün başlandı

Üç gece evvel Karagümrük civarında sarhoşluk neticesi Sadullah isminde biri, arkadaşı Abdullahı bıçakla ağır surette yaralamıştı. Abdullah sür'atle tedavi altına alınmışsa da biraz sonra ölmüştü. Dün birinci ağır cezada bu cinnayetin cürmü meşhud kanununa uyularak muhakemesine başlanmıştır. Katil, Balatta oturmakta ve Mercanda küçük Yeni handa sandalyeci atelyonun imalâthanesinde çalışmaktadır.

Sadullah dün vak'ayı şöyle anlatmıştır:

«— Cumartesi akşamı geç vakte kadar çalıştım. Saat 19.30 da işi paydos ettikten sonra Yusuf, Abdullah, Receb ve ben Beyazıda çıktık ve saat 23 e kadar bir şarabcı dükkânında yedişer bardak şarab içtik.. Beyazıddan Saraçhanebaşına geldik. Orada da bir şarabcı dükkânına uğradık. Ben Abdullahla beraber şarabcıdan çıktık, Receble Yusuf orada kaldılar. Atikalipaşa tramvay caddesine geldik.. Burada birbirimizden ayrılacaktık. Receble Yusuf da bize yetiştiler. Bu sırada o civardaki Aysu sineması paydos olmuştu. Sinemadan bizim gibi sarhoş beş kişi çıktı. Bunların arasında uzun boylu birisi, hiç bir sebeb yokken Recebin yakasına yapıştı ve bir çelme ile altına aldı. Ayırmak istedim, fakat teşebbüsüm fayda vermedi. Bu sırada uzunboylu elini arka cebine attı. Tabanca çıkaracağından korktum ve bıçağıma sarıldım.. Birbirimize girmiş bir vaziyette idik ki «Ah vuruldum» diye bir bağırma oldu. Ben uzunboyluyu sarhoşlukla vurdum zannederek kaçmağa başladım. Halbuki sonra öğrendim, arkadaşım Abdullah vurulmuş..

Halbuki Sadullahın polisteki ifadesile bu ifade birbirine uymuyordu.

Şahid olarak dinlenen Sadullahın diğer arkadaşları da aşağı yukarı ayni ifadeyi tekrar etmişler, fakat Abdullahın ne suretle vurulduğunu görmediklerini söylemişlerdir.

Muhakeme, diğer şahidlerin dinlenmesi için talik edilmiştr.

ŞEHİR İŞLERİ

Belediye memurluğu için imtihan

Nisanın onunda İstanbul Belediyesinde memurluk için bir imtihan açılmıştır. Bu imtihana orta mekteb ve lise mezunları iştirak edecek lerdir. Evvelce bu kabil imtihana girmek üzere yüzlerce müracaat vaki iken bu defa ancak sekiz kişi müracaat etmiştir.

Taşla yaraladı

Kadın yüzünden araları açık bulunan Hüseyin ve Mustafa adlarında iki arkadaş, dün Cibalide birbirlerine tesadüf ederek yeniden bu meseleyi tazeliyerek kavgaya tutuşmuşlardır. Bu sırada Hüseyin eline geçirdiği bir taşla Mustafayı başından ağırca yaralamıştır. Hüseyin yakalanmış, Mustafa Cerrahpaşa hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Kör bir kız otomobil altında kaldı

Şoför Muradın idaresindeki 2651 numaralı otomobil, Beyoğlu Hamalbaşı caddesinden geçerken Kasımpaşada oturan Halil kızı âmâ Hüsniyeye çarparak yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Suçlu şoför yakalanmış, Hüsniye Beyoğlu hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Orman umum müdürü İzmire gitti

Bir müddettenberi şehrimizde bulunan Orman umum müdürü Fahri, tetkiklerini bitirerek İzmire hareket etmiştir. Orada da orman işletmelerine aid incelemelerde bulunduktan sonra Ankaraya dönecektir.

Avrupa trenleri işlemiyor

Balkanlarda harb vaziyeti dolayısile Avrupa trenleri kaldırılmıştır.

Şehir meclisinde

Dün birçok mazbatalar kabul edildi

İstanbul Şehir Meclisi dün Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarın başkanlığında toplanmıştır.

Elektrik ve Tramvay idaresinde bulundurulacak Belediye murakıblarının vazifeleri hakkındaki talimatname, Sular İdaresinin alım ve satımına aid talimatname, yağ izabe yerleri ve gazoz imalâthaneleri hakkında zabıtai belediye komisyon mazbatası, diş macunu, tuvalet levazımı ve gıda maddeleri bulunan tüpler hakkında zabıtai belediye komisyonu mazbatası kabul edilerek pansiyonlu ilk okullarda vilâyet hesabına okutulacak talebenin sureti kabulü hakkındaki talimatname hakkında mülkiye ve maarif encümenleri mazbatası okunmuştur.

Talimatnamenin «pansiyonlu ilk okullara vilâyet hesabına aşağıda yazılı şartları haiz olan ve vilâyet hududu dahilinde doğmuş bulunan çocuklar kabul olunur» tarzındaki birinci maddesine azadan Halil Hilmi Uyguner itiraz ederek İstanbulda doğmuş kaydının kaldırılmasını istemiştir. Maarif müdürü Tevfik Kut bu kayıd kaldırıldığı takdirde diğer vilâyeterde bu kabil mektebler olmadığı için İstanbula müthiş bir talebe akınının başlayacağını söylemiştir.

Azadan Halid Yaşaroğlu ayni mütaleayı yürüterek parayı İstanbul halkının vermiş olması dolayısile esasen kadrosu az olan bu mektebe İstanbulda doğmuş çocukların kabulü muvafık olacağını beyan etmiştir.

Halil Hilmi Uyguner cevab vererek İstanbul vilâyetine veya belediyesine para verenlerin münhasıran İstanbulda doğanlar olmayıp İstanbulda oturanlar olduğunu söylemiştir.

Nihayet teklifler reye konulmuş, fakat netice alınamadığından bu defa azadan Sadi Özdenin yeni bir teklifi üzerine madde İstanbul vilâyetinde ikamet edenler ve İstanbul nüfusuna mukayyed olanlar şeklinde tadil edilerek kabul olunmuştur.

İki tren kazası

İzmir (Hususî) — 1327 numaralı katar, Bayındırda 73 üncü kilometrede Karahallı köyünde 18 yaşında Mehmed Kiraza çarpmış ve ağır surette yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Hâdise tahkik edilmektedir.

***

Bundan başka Afyondan gelmekte olan 1106 numaralı katar da gece saat 24 sularında Karşıyakanın Çili istasyonuna 100 metre mesafede Kılıç köyünde Karaosmanoğlu Hasanın arabasına çarptırmış, arabayı 30 metre sürüklemiştir. Fakat makinist sürati kesmeğe muvaffak olduğu için ne arabacıya, ne de arabaya bir şey olmuştur. Ancak, arabacının aklını oynattığı anlaşılmıştır.

Sinemaların kontrölü

Belediye, sinemalardaki eksiklikleri tamamlatacak

Belediye sinemaları esaslı bir kontrola tâbi tutmaktadır. Her sinema hakkında makine, sıhhat, itfaiye bakımından ayrı, ayrı rapor istenilmiş ve alâkadarların gönderdiği bu raporların tasnifine başlanılmıştır. Bundan sonra her sinemanın eksiklikleri ikmal ve icab eden tadilât yapılacaktır. Yapılan tetkiklerde Beyoğlu sinemaları nispeten iyi olmakla beraber Sirkeci, Şehzadebaşı, Eyüb gibi yerlerdeki bazı küçük sinemalar da tehlikeli vaziyetler vardır. Bundan başka sinema makinistleri de kontrola tâbi tutulmaktadır. Bunlar 15 nisanda imtihan edileceklerdir.

Diğer taraftan Belediye garajları da ayni suretle kontrol etmekte, bunların bilhassa yangın ve garaj bakımlarından durumlarının ıslahına çalışmaktadır.

Asansörlerin kontrolu devam etmektedir. Bu kontrol esnasında kaçak asansörlere tesadüf edilmiştir. Bu asansörlerin vergi vermeleri iktıza ederken beyanname vermediklerinden vergiden sakladıkları görülerek bu bakımdan da takibata girişilmiştir.

ADLİYEDE

Mahkûm oldu

Haydar adında biri Fatihte arpacı Ahmedle fiat meselesinden kavga ederken araya giren Hüseyin Özeri tabanca ile ayağından yaralamıştı. Bir müddettenberi asliye 8 inci cezada devam eden muhakeme, dün sona ermiş ve suçu sabit görülen Haydar bir sene iki ay hapse mahkûm edilmiştir.

Müreftenin ismi değiştirilecek mi?

Mürefte (Hususî) — Burada halk arasında şayi olduğuna göre Tekirdağ Vilâyet Umumî Meclisi, Müreftenin ismini değiştirmeğe karar vermiştir. Bu haber, Mürefteli̇leri müteessir etmiş, halk arasında bir sürü münakaşa açılmasına sebeb olmuştur. 1927 senesinde Mürefteye tâbi köylere yeni isimler verilirken Mürefte isminin de değiştirilmesi mevzuu bahsolmuş, fakat bu hareketin memleketin ticarî hayatında açacağı boşluk gözönüne alınmış olduğundan bundan vazgeçilmişti. Ayni mülâhaza bugün için de varid bulunmaktadır. Ziraî, sınaî ve ticarî mahsulât ve masnuatile memleket ve dünya piyasalarında isim yaymış olan Mürefte, bugün bir remiz haline gelmiştir. Bu isim değiştirildiği takdirde mahsulâtımızın an'anevî kıymeti sıfıra inmiş olacaktır. Halk, Mürefte isminin değiştirilmemesini bilhassa bu bakımdan istemektedir.

Fahreddin Kerimin konferansı

Fahreddin Kerim dünkü konferansını verirken

Profesör Fahreddin Kerim Gökay dün Eminönü Parti binasında kalabalık bir dinleyici kütlesi önünde «Bugünkü dünya vaziyeti karşısında Türkiye» mevzulu bir konferans vermiştir.

Hatib, sözlerine, bize şu karışık vaziyette millî emniyet içerisinde yaşamayı temin eden millî orduya minnet ve şükranlarımızı arzla başlamış; bundan iki yıl evvel Cumhuriyet hükûmetinin milletlerarası vaziyetini nazarı dikkate alarak müdafaa kuvvetimizi en yüksek dereceye çıkardığını «Yurdda sulh, cihanda sulh» unsuruna uygun olarak hareket edildiğini, fakat bütün hüsnüniyetimize rağmen herhangi bir tecavüze karşı bütün milletin bir tek fikir halinde Millî Şefin etrafında uyanık bulunduğunu söylemiş ve millî hududlarımızda Mehmedcik halkalarının teşkil ettiği İsmet zincirinin bükülmez ve kırılmaz olduğunu bildirerek konferansını bitirmiştir.

imtihanlara aid yeni izahname

Vekâlet, lise ve orta mekteblere bir tamim gönderdi

Maarif Vekâleti, ortamekteblerle lise ve muallim mekteblerinde yapılacak imtihanlara aid yeni bir izahname göndermiştir. Bu mekteblerde kurulacak imtihan komisyonları zaruret görüldüğü takdirde ikişer azadan teşekkül edebilecek, yalnız devlet orta okul imtihanlarının sözlü kısmına münhasır olmak üzere, iki azanın da bulunamaması halinde sözlü şekil yazılıya çevrilerek imtihan bir zat tarafından yapılacak ve imtihan evrakı mektebde saklanacaktır.

Muallimi az olan mekteblerde ayni muallimler muhtelif komisyonlara girebilecekler; talebesi pek çok olan mekteblerde her branşın sözlü imtihanları için iki ayrı komisyon teşkil olunabilecek; buna mukabil eleme ve devlet olgunluk imtihanlarının her branşı için birden fazla imtihan komisyonu kurulamıyacaktır.

Sözlü imtihanlara girecek talebe sayısı fazla olduğu takdirde gruplara ayrılarak ayrı ayrı günlerde imtihanları yapılacaktır. Eski talimatnameye göre imtihana girecek talebenin, yazılı imtihanlarına aid sualleri mektebler tarafından hazırlanacaktır.

MÜTEFERRİK

İktısad Vekili gitti

Bir müddettenberi şehrimizde ve Trakyada tetkikler yapan İktısad Vekili Hüsnü Çakır dün akşam Ankaraya hareket etmiştir.

19 mayısa hazırlık

Kaza kaymakamları, Maarif müdürü ve beden terbiyesi muallimleri dün saat 10 da Vilâyette, Vali muavini Ahmed Kınıkın riyasetinde ihzarî bir toplantı yapmışlar, 19 mayıs gençlik bayramı hakkında hazırlanan programın esaslarını müzakere etmişlerdir. Yapılan plâna göre, Fener stadındaki hareketlere 15 bin, Şeref stadındakine ise 6 bin talebe iştirak edecektir. Birinci provalara Şeref stadında 21 nisandan itibaren başlanacaktır.

İmaret tahsisatı

İstanbul Evkaf Başmüdürlüğü bütçesine bu sene için imaretler tahsisatı olarak yeniden 17 bin lira tahsisat konulmuştur. Şehrimizde, Üsküdar, Lâleli, Haseki ve Eyübde olmak üzere şimdilik dört imaret mevcuddur. Bu imaretlerde, fakir ve kimsesizlere, dullara ve geliri olmıyan emeklilere her gün sıcak yemek verilmektedir. Yüksek ve orta tahsil gençleri arasında, bazı kimsesizler de bu meyanda imarat yemeklerinden istifade etmektedirler.

Mevcud tahsisat, daha şümullü bir yardım yapmağa şimdilik imkân vermediğinden, imaret tahsisatının artırılması için vilâyetçe Evkaf umum müdürlüğü nezdinde yeniden teşebbüste bulunulmuştur.

Cami ve mesçidlerin tasnifi

İçinde ibadet edilen ve edilmiyen cami ve mesçidlerin umumi bir tasnife tâbi tutulmasına dair Büyük Millet Meclisince bir kanun lâyihası müzakere ve kabul edilmişti. İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğüne henüz bu hususta tebligat yapılmamıştır. Beyoğlu, Üsküdar da dahil olduğu halde şehrimizde 492 cami ve mesçid vardır. Bunlardan 28 i daha evvel kadro harici edilmiş çoğu harab mabedlerdir.

Vakıflar idaresi, camilerin bir kısmını yıktırarak enkazını satmıştır. Bir kısmı, arsalarından istifade edilmek üzere muhafaza altına alınmıştır. Bunlar arasında tarihî ve mimarî kıymeti olan, bir iki mesçidin tamiri kararlaşmıştır.

Yakalanan muhtekirler

Galatada Makaracılar caddesinde tornacı Koço 7 lira kıymetinde bir demir boruyu 15 liraya ve Tahmis sokağında bir kahveci mahlût kahveyi yüksek fiatla satarken yakalanmış ve Cumhuriyet Müddeiumumiliğine verilmiştir.

Bir gece bekçisinin işlediği cinayet

Bursa (Hususî) — Bursanın Mağazalı köyünden olup Bursada oturan sekizinci daire gece bekçisi Eyüb oğlu Osman Albay, kiracı sıfatile evinin bir odasına almış olduğu Bandırmalı Beytullah kızı Fitnatın, İlhami isminde bir genci odasına aldığını duymuştur. Sarhoş olarak eve gelip doğruca Fitnatın odasına çıkan ev sahibi bekçi, hâmil olduğu tabanca ile derhal ateş etmeye başlamış ve evvelâ Fitnatı kalbinden, İlhamiyi de kolundan ve başından yaralamıştır. Fitnat ölmüştür. Müddeiumumilik tahkikata başlamıştır. Suçlu yakalanmıştır.

Edirne Halkevinin tertib ettiği geziler

Edirne (Hususî) — Edirne Halkevi çok faydalı bir köy gezisi yapmıştır. Sabah saat dokuzda Edirneden hareket eden kafile evvelâ Hasköye, oradan Arpaç ve Küküler yolu ile Süloğluna giderek tetkik ve temaslarda bulunmuş ve gördükleri yenilik eserlerinde Türk köylüsünün samimî ve feragatli öncüler peşinde her iyi ve yeni şeyi kavrayış ve benimseyişindeki fıtrî kabiliyetini bir kere daha müşahede etmişlerdir.

Muntazam yollar, parklar, bazılarında elektrik tesisatı, ordu evleri, sinemalar, çeşidli ziraat müesseseleri, Atatürk ve Mehmedcik anıtları bu yenilik eserlerindendir.

Halkevlileri Süloğlu dönüşünde Hasköyde teftişte bulunan General Kâzım Dirik karşılamış ve kendilerine Orduevinde bir öğle ziyafeti vermiştir.

Kafile Hasköy ve Havzada da tetkik ve temaslarda bulunduktan sonra geç vakit Edirneye dönmüştür.

Küçük hikâye

Yağmur yağıyor

Leman Ahiskal

Hapisanenin merdivenlerinden ağır ağır indi. Bu taş duvarlara gömülü kale mazgallarını andıran pencerelerinin demir parmaklıklarına alnını dayayarak geçirdiği günleri hatırladı. Ara yerden göze çarpan Marmaranın uzaklarında aradığı hayallere artık kavuştuğunu zannediyordu. İçinde öyle bir sevinc vardı. Bilinmez bir acı da yüreğini eziyordu. Arkasına bakmaktan korkarak deniz kenarına giden yolu tutturdu.

Hapisanede on bir ay kalmıştı. Geceleri içlenmiş, gündüzleri gözyaşı dökmüştü. Bu taş yapının rutubetli havası bütün mafsallarını küflendirmiş gibiydi. Adımları o kadar hareketsiz, oynak yerleri o derece ağrılıydı. Düşmemek için ufak adımlar atıyor, çarpmamak için arasıra başını kaldırıp ileriye bakıyordu. Elbisesinin tüyleri dökülmüş, yakası siyah yağdan bir iz yapmış, pantalonunun dizleri çıkmış, gerisi delinmişti. Arkası sökük pabucunun altından çorabsız tabanı taşlara basıyordu. Saçı, sakalı uzamış, birbirine karışmıştı.

Sultanahmed camiinin alt köşesini sapınca sokak tenhalaştı. Ceketinin yenile burnunu sildi. Kaldırımın kenarında duran bir irice taşın üzerine kendini bıraktı. Kaldırımlar arasında hiç durmadan koşuşan, öteberi taşıyan karıncalar vardı. Kendini bunlara daldırdı. Kim bilir neler düşünüyordu. Hava yavaş yavaş serinleyordu. Ara sıra güneşi kapar gibi olan bulutlar yağmuru haberleyordu. Uzun zaman böyle hareketsiz kaldı.

Bir ara önünde madenî bir ses duydu. Ürkerek kendine geldi. Etrafına bakındı. Birkaç adım ileride bir kadın gidiyordu. Önünde, bu kadının bıraktığı bir on kuruşluk vardı. Bir kadına, bir de paraya baktı. İki düşünce arasında bocaladı. Sadaka beklemiyordu ama, midesi boştu... Hem de bomboştu. Açlık fena bir şeydi. Anlatılamaz ki... Aç kalanlar bunu iyi bilirler. Kendini yokladı. Yerinden kalkmak için sol elinin ayasını dizine dayadı. Güç halle doğruldu. Köşedeki köfteciye kadar sürüklendi. On kuruşa yüz dirhem ekmekle yedi tane köfte verdiler... Bunların hepsini dört lokmada yuttu. Üstüste üç bardak terkos suyu içti. Midesini adamakıllı şişirdi. Ağzını elinin tersile temizledi. Köfteciden çıkarken adımlarını canlı atıyordu... Deniz kenarına kadar etrafına bakınmadan yürüdü. Artık dizleri titremiyordu. Akşamın alacalığı başlamıştı. Hafif bir de yağmur vardı. Bizanstan kalma kalın taş duvarların oyuklarından birine oturdu. Arkasını sivri taşlara dayadı. Islanmaktan kurtulmuş gibiydi. Ellerini iki yanında gezdirdi. Bulduğu ufak çakıl tanelerini denize atmağa koyuldu. Çıkan seslere dalarak oyalanıyordu.

Yağmur yağıyor, dalgacıkların şırıltıları işitiliyordu. Başka ses yoktu. Ellerinin ayalarını dizleri dibine ve oturduğu taşlara dayadı. Doğruldu. Kalkmak ister gibi dikildi. Gözleri bulutlara saplandı. Yüreğinde bir çırpınış, vicdanında bir haykırış vardı.

Gök yarılmış da güneş bu aralıktan toprağa doğru akmış, yayılmış gibi bir aydınlık oldu. Beyaz tüllere bürünmüş bir hayal yere doğru uçuyormuş gibi inmeğe, yaklaşmağa başladı... Aylardanberi kafasında iz bırakan, kendini unutturmıyan bu hayal, cemiyetteki günahının işkencesiydi. Oturduğu yerden indi. Parmaklarile gözkapaklarını oğuşturdu. Ayakları kumlara gömüldü. Yavaş yavaş yürümeğe başladı.

Yağmur yağıyordu. Yağmurla beraber kıyıdaki kayalıklara çarpan dalgacıkların ince şırıltıları işitiliyordu. Hayal uçtu... Yaklaştı. O, kumlarda ilerledi. Gözleri göklerde, elleri ileride, başı geriye doğru sarkık, önünü görmeden, bastığı yeri sezmeden ilerleyordu. Ayağı bir taşa çarptı. Sendeledi. Boylu boyunca kumların üzerine uzandı. Bu sırada başı bir sert yere çarptı. Şakağında sızı duydu.

Yağmur yağıyor, dalgaların sesi duyuluyordu.

Bir yumuşak el saçlarını okşadı. Bir sıcak nefes alnında dolaştı. Başı sert kayadan bir yumuşak diz üzerine bırakıldı. Belli belirsiz bir ses duydu:

— Canın yandı mı?

Acıdan yaşaran gözlerini açtı. Şairin, koyda tenha yıkanan Leylâsını görür gibi oldu. Yaradılıştan sarı bukleler gül pembesi yanakları çevrelemişti. Bu yanaklardan birine derin bir yara izi vardı. Doğuştan mavi gözlerde küllenmiş kıvılcımlar gizliydi. Kızılcık durusu dudaklarda bir acı gülüş takılıydı. Yavaş yavaş gözlerini kapadı. Bir derin koma içinde hareketsiz kaldı.

On bir ay önce pürüzsüz olan bu yüzü düşünüyordu. Ona sevgisini anlatmış, fakat sevilmediğini öğretmişti. Dışarıda yağmur çiseleyor, sobada odunlar çıtırdayordu. O, insafı kurumuş, rahmeti tükenmiş gibi gülümsemiş, ateşi sönmüş, kalbi katılaşmış gibi karşılık vermişti.

Birkaç yalvarış boşa çıkınca benliğinde kuduran fırtınalara uyarak erişemediği saadeti başkasına çok görmüş, bu ilâhî yüzü göz ucundan çene sivrisine kadar ayırmıştı. Etraftan yetişenler ellerini tutmasalardı bıçağı daha zalim davranacaktı. Muhakemesi kısa sürmüştü. Kendi insafsızlığının cezasını daha çok istemişti ama on bir ayı kâfi görmüşlerdi. Taş bir odanın toprak döşemesine serili çul üzerinde ömrünü harcayarak duyurduğu acıların fazlasını çekmiş ve fakat vicdanı kendisini bir türlü affedememişti. Şimdi de onun ağır ithamları altında kıvranıyordu.

Yavaş yavaş gözlerini açtı. Karşısında bulacağını umduğu pembe panakların kızıl yaması buğulanıyordu. Elini kaldırdı. Bu yüzü okşamak istedi. Ne çare, kolu boşlukta yarım daire çizerek nemli kumlar üstüne düştü.

Yağmur yağıyor, kayalara çarpan dalgacıkların şırıltısından başka ses yok. Her taraf uykunun ölü duygusuzluğuna, gecenin soğuk karanlığına bürünmüş...

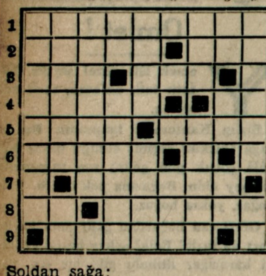
Kendini toparlamağa çalıştı. Yattığı dizin sıcaklığı yağmurun serinliğine karışmıştı. Kumlara gömülen dirseklerine dayanarak başını kaldırdı. Sarımtırak kumlar üzerinde izler bırakarak uzamış kırmızılık gördü. Dönen başını daha fazla tutamadı. Tekrar kumlar üzerine bıraktı. Parmaklarını şakaklarında dolaştırdı. Burnunun ucuna kadar yaklaştırdı. Islaklığın kırmızı rengini gördü. Kan kokusu aldı. Ayağı takılıp da düşerken başını taşlara çarptığını hatırladı. Demek ki; yumuşak kumlara bir ılık kucak hissini verdiren kendi kanıydı...

Dizlerini, dirseklerini ve benliğinde duyduğu bütün kuvvetleri bir araya getirerek yerinden kalktı. Mahkemenin kanunlara dayanarak verdiği cezadan sonra, hiç bir kanuna bağlı bulunmıyan vicdanının kararlarına uydu. Yıktığı saadetin bu kadar kolay ödenebileceğini aklına getiremezdi. Hayatta bir bağlantısı da yoktu. Gözlerini kapadı, başını göklere kaldırdı. Birdenbire beyninde bir şimşek çaktı. Bu ışık altında bir yırtık yüz belirdi.

Bu kara ufkun altında lâcivertleşen sulara doğru adımlarını sürüyerek yürümeğe başladı. Sular gittikçe yükseliyor, bu günahkâr baş her adımdan sonra bir parça daha alçalıyordu. Gözleri görmez oldu, izler belirsizleşti, denizin yüzünde kabarcıklar fıkırdadı.

Yağmur gene yağıyor, dalgaların şırıltıları gene işitiliyordu.

BULMACA

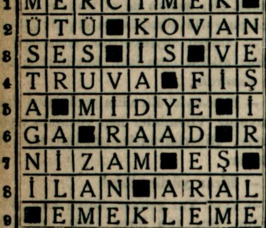
Soldan sağa:

1 — Utanmazcasına. 2 — Mürekkeb bir edat, ilisiği mevcud. 3 — Bir emir, bir kavim. 4 — Örülmüş bir kap, insan yuvası. 5 — Yoktan meydana çıkarma, ev. 6 — Emevi halifelerinden. 7 — Kepazeler (cemi). 8 — Bir harfin okunuşu, ters çevirirseniz «gemiler» olur (cemi). 9 — Sanki.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Duygular (cemi). 2 — Baş kaldıran kraliçe (iki kelime), parça. 3 — Serinlik verir. 4 — İsim, bir vilâyetimiz. 5 — Katı, alacaklı. 6 — Şüpheye benzer. 7 — İlâve, bayram ondan sonra gelir. 8 — Sıfat edatı, genişlik, bir edatın kısaltılmışı. 9 — Düşmanlık, nota.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Eminönü Askerlik şubesinden:

Yedek levazım teğmeni Hasan Fehmi oğlu Mümtaz Fehmi 329 Rize (48721), yedek eczacı teğmeni Hakkı oğlu Mehmed Bekir 318 Şiştav 37342, yedek piyade asteğmeni Nedim oğlu Ali Rıza Barkut (30630) un kayıdları tetkik edilmek üzere acele şubeye müracaatleri ilân olunur.

***

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

Bursalı Receb oğlu Hakkı 322 doğumlu san'atı demirci er, piyade er Ahmed oğlu 327 doğumlu Tahir san'atı elektrikçi, er Veli oğlu 330 doğumlu Sefer san'atı elektrikçi.

Yukarıda adı geçen erlerin kayıdları tetkik edilmek üzere acele şubemize müracaatleri ilân olunur.

Yurd yavrularına yardım

Yirminci yılını idrak eden Çocuk Esirgeme kurumu yirmi senede 3.460.990 çocuğa muhtelif yardımlarda bulundu. Bu önemli yurd davasında yardımların çoğalması yurdda sağlam ve gürbüz bir nüfus meydana getirmek için Çocuk Esirgeme kurumuna üye olmanızı saygı ile dileriz.

Darüşşafakanın 68 inci yıldönümü

Memleket maarif sahasında büyük hizmetler ifa etmiş kıymetli irfan müessesemiz Darüşşafakanın 68 inci yıldönümü 13/4/941 pazar günü zengin bir programla kutlanacak, merasime saat 10 da başlanıp öğle vakti fasulya, pilâv ve çöp üzüm hoşafından ibaret an'anevi yemek hep beraber yenerek saat 18 de nihayet verilecektir.

Şehrimiz büyüklerinin ve matbuat mümessillerinin davetli bulundukları bu yıldönümüne bütün Darüşşafakalılar davetli bulunmaktadırlar.

Konferans

Beyoğlu Halkevinden:

1 — 10/4/941 perşembe günü saat 18 de Evimizin Tepebaşındaki merkez binasında Konservatuar müdürü Yusuf Ziya Demirci tarafından (Türk halkiyatı üzerinde tetkikler) mevzuunda mühim bir konferans verilecektir.

2 — Konferansı müteakıb Halkevimiz triyosu tarafından konser verilecektir.

3 — Herkes gelebilir.

KAMERA Dİ KOMERÇYO İtalyana Dİ İstanbul CEMİYETİ

Hakiki ve adi azalarının heyeti umumiye içtimaının 22 nisan salı günü saat 17 de Tepebaşında, Meşrutiyet caddesi 161 numarada kâin Roma kulübü salonlarında yapılacağını ve aşağıdaki mevaddın tetkik edileceğini ilân eder:

Ruzname

A — Evvelki heyeti umumiye zaptının kıraat ve kabulü.

B — Cemiyet işleri hakkında reisin raporu.

C — Cemiyet nizamnamesinde değişmeleri.

D — 1940 yılı için malî rapor ve murakıbların raporu. 1941 senesi için bütçe teklifi.

E — Murakıbların tayini.

NOT: Nizamnamenin 13 üncü maddesi mucibince faal ve mülhak azaların 1/4 ü toplantıda hazır bulunduğu takdirde heyeti umumiye içtimaı kanunen yapılabilir. Bu aded mevcud olmadığı takdirde, heyeti umumiye 25 nisan cuma günü ayni saatte tekrar içtimaa davet edilir ve hazır bulunanların sayısı ne olursa olsun toplantı muteber sayılır.

TÜRK MADENCİLİK Anonim şirketinden:

19 mart 1941 tarihinde toplantıya çağırılmış olan hissedarlar yıllık umumî heyeti kanunî nisab hasıl olmadığından inikad edemediği için esas mukavelenin 26 ncı maddesi hükmüne tevfikan ikinci defa olarak içtimaa davet olunurlar.

Asaleten ve vekâleten elli hisseye sahib hissedarların 19 nisan 1941 tarihine musadif cumartesi günü saat 10 da Galatada Güneş hanında birinci katta yapılacak işbu toplantıya iştirakleri rica olunur.

Ruznamei müzakerat

1 — İdare meclisi ve murakıb raporlarının okunması.

2 — 940 senesine aid mevcudat defterlerile bilânço ve kâr ve zarar hesablarının tetkik ve tasdiki ve idare meclisile müdürlerin ibrası.

3 — İdare meclisine aza intihabı.

4 — 1941 senesi için murakıb, intihab ve tahsisatının tayini.

Meclisi İdare

Siird sulh hukuk mahkemesinden:

Siird hazinei maliyesine izafeten hazine vekili avukat Salih Aydın tarafından Siird sulh hukuk mahkemesinde eski Siird Nüfus müdürü Şevki aleyhine açmış olduğu eşhas zimemi davasının muhakemesi sırasında:

Müddeaaleyhin mahalli ikameti meçhul olup ilânen tebligat icra edildiği halde mahkemeye gelmediğından duruşmanın 3/5/941 günü saat dokuza talik edilmiş ve mezkûr günde kendisi veya bir vekil yollamadığı takdirde muhakemenin gıyaben icra edileceği ilân olunur. (4280)

Maliye Vekâletinden:

1 — Ford, Şevrolet, Sutudebaker, Opel markalardan 2500 liraya kadar bir aded yeni ve kapalı binek otomobili pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Muvakkat teminat 187 lira 50 kuruştur.

3 — Pazarlık 22/4/941 tarihinde salı günü saat 11 de Maliye Vekâleti Levazım Müdürlüğünde müteşekkil Eksiltme Komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddesinde yazılı belgelerle muvakkat teminat makbuzu veya banka kefalet mektubile birlikte muayyen gün ve saatte Komisyonda bulunmaları. «1895» (2657)

İstanbul Belediyesi ilânları

Keşif bedeli	İlk teminat	
1695,38	127,15	Suadiyede eski Köseleci sokağının makadam şose olarak inşası.
2594,72	194,60	Darülâceze müessesesinde helâ inşaası.

Keşif bedellerile teminat miktarları yukarıda yazılı işler ayrı ayrı açık eksiltmeye konulmuştur. Keşif ve şartnameler Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 24/4/941 perşembe günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Talibleri ilk teminat makbuz veya mektubları, ihale tarihinden 8 gün evvel Belediye Fen İşleri Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet ve 941 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (2793)

Orman Koruma Genel Komutanlığı Satınalma Komisyonundan:

1 — Orman Koruma Genel Komutanlığı için kullanılmamış bir aded sepetli motosiklet pazarlık suretile satın alınacaktır. Pazarlık günü 14 nisan 941 pazartesi günü saat 15 te Yenişehirde Orman Koruma Genel Komutanlığı binasındaki Satınalma Komisyonunda eksiltmesi yapılacaktır.

2 — Teminatı bilâhare alınmak üzere motosiklet satan müesseselerin muayyen gün ve saatte Komisyona müracaatleri. «1968» (2743)

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,45	Çocuk saati
8,03	Haberler	19,15	Müzik
8,18	Müzik (Pl.)	19,30	Haberler
8,45	Yemek listesi	19,45	Konuşma
★		19,50	Şarkılar
12,30	Program	20,15	Rad. gazetesi
12,33	Şarkılar	20,45	Mimar Sinan töreni
12,50	Haberler	21,00	Müsiki
13,05	Türküler	21,15	Konuşma
13,20	Orkestra	21,30	Musiki
★		21,45	Bando
18,00	Program	22,30	Haberler
18,03	Müzik (Pl.)	22,45	Caz (Pl.)
18,30	Konuşma	23,30	Kapanış.

Teşekkür

Aramızdan ebediyen ayrılan babamız Bosna eşrafından Şahinpaşa oteli sahibi Hacı Selim Şahinin gerek cenaze merasiminde bizzat bulunan ve gerekse telgraf ve telefonla acılarımıza iştirak eden sayın dostlarımıza ve meslektaşlarımıza ve Vefa kulübü üyelerine alenen teşekkürü muhterem gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

Oğulları: Saim Şahin, Ramiz Şahin

Konferans

Eminönü Halkevinden:

9 nisan 1941 çarşamba günü saat (20,45) te İngiliz piyes muharrirlerinden Derek Patmore tarafından (İngiliz dramı ve modern Anglo - Sakson tiyatrosu) mevzulu bir konferans verilecek ve konferans İrfan Konur tarafından Türkçeye çevrilecektir. Konferansı müteakıb temsil şubemiz Klemanso'nun (Saadet perdesi) isimli piyesini temsil edecektir.

Numaralı giriş kartlarının bürodan alınması rica olunur.

Mevlid

Bir kaza neticesinde vefat eden zevcim Konya Cumhuriyet Müddeiumumisi Cemal Günayın ruhuna ithaf edilmek üzere 10/4/941 tarihine tesadüf eden perşembe günü öğle namazını müteakıb Beşiktaş Kaptan İbrahimağa camiinde Mevlid okunacağından merhumu seven ehibba ve arkadaşlarının teşriflerini rica ederim.

Zevcesi Refia

Cemal Sahir jübilesi

Kıymetli san'atkârımız 15 nisan salı günü akşamı Şehir tiyatrosu komedi kısmında

Hazım, Vasfi, Refik Kemal, Bedia, Şevkiye, (Prima Donna Nuvart), bestekâr Muhlis Sabahaddin

iştiraklerile jübilesini bize takdim ediyor.

Saz, caz opereti, Kerem, Aslı, Çardaş operetleri ve İsmail Dümbüllünün zarif komedisi. Gişe bugün açılmıştır.

Yazan: *Lajos Zilahy* — 17 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Hayalinde çocukluğunun korkunc bir hatırası canlandı. Anneannesinin arabacısını, bir gün jandarmaların arasında elleri kelepçeli olarak götürürlerken görmüştü. Adamın üstü, başı toz, toprak içindeydi. Yüzünde kurumuş kan lekeleri vardı. Bu manzara onu ürkütmüş, anneannesine sokularak, bu adamı niçin böyle götürdüklerini sormuştu. Aldığı cevabın mana ve mefhumunu o zaman pek iyi anlayamamıştı. Anneannesi, arabacının bir adamı öldürdüğünü ve üzerindeki paraları çaldığını, şimdi de hükûmetin onu ölümle cezalandıracağını söylemişti. O gece sabaha kadar uyumamış ve gündüz gördüğü manzara gözünün önünden kaybolmamıştı. Şimdi, Olga'ya bakarken, o katil arabacıyı hatırlıyor ve meçhul bir korkunun tüylerini diken diken kaldırdığını hissediyordu.

Olga, hâlâ Miett'in yüzüne bakmıyor, gözlerini halının bir noktasına dikmiş, hareketsiz duruyordu. Gayet sakin görünmesine rağmen, içinden kan ağladığı seziliyordu. Kendini bu koca dünyada yapayalnız hissediyordu. O, biraz evvelki itirafını yaparken, Miett'in tehalükle yerinden fırlayarak yanına koşacağını ve kendisini kucaklıyarak derdine ortak olacağını ümid etmişti. Perişan ruhunun, bu anda ihtiyac duyduğu şefkat ve teselliyi Miett'ten bulacağını sanmıştı.

Fakat Miett yerinden bile kıpırdamıyordu. Sanki taş kesilmişti.

Böylece dakikalar geçti. Odanın içinde insanın sinirlerini harab eden bir sessizlik vardı. Miett hafifçe kımıldadı. Olga'nın kalbi bir saniye sevincle doldu. Arkadaşının nihayet onu anladığına ve kendisini teselliye koşacağına zahib oldu. Fakat, bu sevinci pek çabuk, daha derin bir ye'se inkılâb etti. Miett, hummalı bir faaliyetle elindeki danteli işlemeğe koyuldu.

Olga'nın dudakları sessizce hareket etti. Kendi kendine bir şeyler söyledi. Gözlerini bir saniye Miett'in yüzüne dikti. Bu anda, ruhlarının ebediyyen birbirlerinden ayrıldığını hissetti. Sırrını Miett'e açmış bulunduğuna pişman oldu.

Miett'in, hayatta tamamile tecrübesiz ve büsbütün başka şerait altında yetişmiş bir kız olduğunu ve kendisin hiç bir zaman anlıyamıyacağını bilmesi lâzımdı. Şimdiye kadar muhafaza edebildiği soğukkanlılığını ve sükûnetini kaybederek, burada, Miett'in önünde hıçkıra hıçkıra ağlamaktan korktu.

Bütün gayretini toplıyarak, âsabına hâkim olmağa çalıştı.

Başı uğulduyor, akşamüzeri geçirdiği macerayı en küçük teferrüatına kadar tekrar hayalinde yaşıyordu.

Elemir'in nefesleri mütemadiyen kulaklarında çınlıyordu.

Miett'in karşısında büsbütün acınacak hale düşmemek için kendini zorladı ve mağrur bir tebessümle arkadaşını süzmeğe başladı.

Miett, yavaş yavaş kendine geliyordu. Fakat, el'an bir söz söylemeğe cesaret edemiyordu.

Olga gerinip esnemeğe başladı. Bütün gayretine rağmen ruhunun büyük bir ıstırab içinde kıvrandığı belli oluyordu. Onun bu haline Miett'in kalbi sızlıyordu.

Olga ayağa kalktı. Esneyerek elini uzattı:

— Ben, artık gidiyorum. Çok uykum geldi..

Miett'in çenesinin altından tuttu. Hafifce başını yukarı kaldırdı. Alnından öptü.

Elleri o kadar soğuktu ki; onun bu temasından Miett iliklerine kadar titrediğini hissetti:

— Niçin acele ediyorsun? Daha erken.

Olga cevab vermedi. Sür'atle odadan çıktı.

Miett yalnız kalır kalmaz elişini bir tarafa fırlattı. Odanın içinde bir kaç dakika dolaştı. Sonra, biraz evvel Olganın oturduğu kanapeye oturdu. Uzun, uzun düşündü. Fakat müspet hiç bir neticeye varamadı.

Olga şimdi mes'ud muydu, yoksa bedbaht mı? Bunu keşfedemedi.

Soyunup yatağına girdi. Bugün başından geçen hâdiselerden kaçmak ve kurtulmak istiyordu. Gözlerini yumdu. Uyumak ve her şeyi unutmak için gayret etti. Fakat nafile, gözlerini uyku tutmuyordu.

Şimdi Olgayı loş bir odada çırılçıplak görüyordu. Yanında yabancı bir erkek vardı.

Düşünceleri birdenbire Peter'e kaydı. Genc adam, bugün kapının önünde gözlerinin içine nasıl yalvararak bakıyordu. Mektubunun her kelimesini ezberlemişti. Ne güzel, ne samimî bir ifadesi vardı.

Vücudünü bir titreme sardı. Yorganın altında iyice büzüldü. Kalbini korkuyla karışık bir saadet kapladı. Ağlamak, kana kana ağlamak ihtiyacını duyuyordu. Dün ve bugün başından geçen hâdiselerin, hayatın ve aşkın cazib, cazib olduğu kadar da tehlikeli girdabı olduğunu hissediyordu. Bu girdab, şimdi onu da kapmış, meçhul derinliklere doğru sürüklüyordu.

VII

Akşam oluyordu. Bütün şehri, kalın ve yumuşak bir kar tabakası kaplamıştı.

Batmak üzere olan güneşin son ışıkları, odaya solgun bir aydınlık veriyordu.

Tomi divanın bir köşesine büzülmüş, tatlı bir uykuya dalmıştı.

Köşedeki kanapenin üzerinde duran, ipek eşarpın parlak ve çarpıcı renkleri göz alıyordu.

Birbirine açılan odaların kapıları kapatılmamıştı. Yalnız, yemek salonunun ötesindeki odanın kapısı kapalıydı. Burası Almady'nin çalışma odasıydı. Arada sırada, hafif bir öksürük sesi veya bir sandalye gıcırtısı işitilmese, odada kimsenin bulunmadığına zahib olunurdu.

Peter, ellerini pantolunun ceblerine sokmuş, bir omzunu duvara dayamış, sobanın yanında duruyordu.

Miett, Madam Lenart'ı teşyi etmek üzere biraz evvel dışarı çıkmıştı. Madam Lenart, doktor Vargalara her gelişinde mutlaka Miett'e de uğrardı.

Tuna sahilindeki buluşmalarının üzerinden iki hafta geçmişti. Peter, o zamandanberi bu eve, üç defa ziyarete gelmiş ve Miett'le bir defa da doktor Varga'ların çayında karşılaşmıştı. Fakat bütün gayretlerine rağmen, beş dakikacık olsun genc kızla başbaşa kalmak imkânını bulamamıştı.

Peter, kanapenin üzerindeki eşarpa bakıyor ve onu alıp yüzüne, gözüne sürmek için içinde sonsuz bir arzu duyuyordu. Miett'e aid olduğunu bildiği her şeye karşı derin bir muhabbet ve zaaf hissediyordu.

Gözüne, divanın üzerinde uyuyan köpek ilişti. Yavaş ve okşayan bir sesle:

— Tomi, Tomiciğim, dedi. Gel biraz bana.

Tomi, başını bile kıpırdatmadan gözünün birini açtı. Sakin ve aldırış etmiyen bir bakışla Peter'in yüzüne baktı. Sonra tekrar gözünü yumdu ve hareketsiz kaldı.

Peter, odanın içindeki eşyaları teker teker süzdü. Hepsinde ayrı bir güzellik ve ruhuna ferahlık veren bir kudret buluyordu. Buradan, bu odadan hiç ayrılmak istemiyordu.

Miett döndü:

Büyük çini sobanın yanına geldi. Güzel elini bir kaç defa sobanın üzerine koyub kaldırdı.

— Bu Madam Lenart çok iyi bir kadındır.

Peter bu bahsin kendisini alâkadar etmediğini gösteren bir tavırla:

— Evet! dedi.

Uzun müddet hiç konuşmadan sobanın yanında durdular. Nihayet Peter önüne bakarak mırıldandı:

— Mektubumu aldınız mı? Niçin şimdiye kadar cevab vermediniz?

Miett sesini çıkarmadı.

Peter mahzun ve biraz da kızgın bir sesle sordu:

— Yoksa, bu mevzu üzerinde konuşmak istemiyor musunuz?

Miett gene cevab vermedi. Yalnız, başını sallamak suretile mektubu almış olduğunu anlattı. Heyecanını belli etmemek için gayet hafif bir sesle bir tango mırıldanmağa başladı.

— Mektubumu aldığınız zaman ne hissettiniz? Korktunuz mu? Memnun mu oldunuz, yoksa bana kızdınız mı?

Miett başını iyice önüne eğdi. Ayakkablarının burunlarını ayni hizaya getirmek için uğraşıyor, bir taraftan da biraz evvel başladığı tangoyu mırıldanmakta devam ediyordu. Bir saniye sustu. Sonra güçlükle işitilebilecek bir sesle cevab verdi:

— Bilmiyorum!

Peter galeyan eden hislerine daha fazla hâkim olamadı. Kızın nasıl karşılayacağını hiç düşünmeden, günlerdenberi kalbini kemiren derdini söyledi:

(Arkası var)